

Aanvullend natuuronderzoek

Bedrijventerrein Hofskamp Oost fase III in Varsseveld

In opdracht van gemeente Oude IJsselstreek

Colofon

Aanvullend natuuronderzoek bedrijventerrein Hofskamp Oost fase III in Varsseveld

Opdrachtgever	Gemeente Oude IJsselstreek
Contactpersoon	Dhr. J. Stieber
Opdrachtnemer	Staring Advies Jonker Emilweg 11 6997 CB Hoog-Keppel
Rapportnummer	2155
Auteur	S.J.J. Wamelink
Controle	Ing. R. Boerboom
Publicatiedatum:	29 oktober 2020
Foto voorblad	Plangebied (foto: S.J.J. Wamelink)

Copyright

Niets uit dit rapport mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt worden zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Aansprakelijkheid

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde natuurwet- en regelgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Staring Advies accepteert geen aansprakelijkheid ten aanzien van beslissingen die de opdrachtgever neemt naar aanleiding van het door Staring Advies uitgevoerde onderzoek. Staring Advies is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Staring Advies; opdrachtgever vrijwaart Staring Advies voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Netwerk Groene Bureaus

Staring Advies is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB) de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. Het netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

www.netwerkgroenebureaus.nl

Inhoud

Samenvatting.....	3
1 Inleiding en doel.....	4
1.1 Inleiding.....	4
1.2 Doel.....	4
2 Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden	5
2.1 Gegevens plangebied.....	5
2.2 Beschrijving van het plangebied	5
2.3 Beschrijving van het onderzoeksgebied.....	5
2.4 Geplande werkzaamheden	6
2.5 Toestemming tot betreding percelen	6
3 Methodiek aanvullend onderzoek.....	9
3.2 Vleermuizen.....	10
3.3 Kleine marterachtigen	12
3.4 Steenmarter.....	14
3.5 Poelkikker.....	14
4 Resultaten aanvullend onderzoek.....	15
4.1 Huismus	15
4.2 Kerkuil	16
4.3 Overige vogelsoorten.....	17
4.4 Vleermuizen.....	17
4.5 Kleine marterachtigen	20
4.6 Steenmarter.....	20
4.7 Overige grondgebonden zoogdieren.....	20
4.8 Poelkikker.....	21
4.9 Overige amfibieënsoorten.....	21
5 Wet natuurbescherming.....	22
5.1 Huismus	22
5.2 Kerkuil	23
5.3 Overige vogelsoorten.....	25
5.4 Gewone dwergvleermuis	25

5.5	Grondgebonden zoogdieren en amfibieën	26
6	Conclusie.....	28
Bijlage 1	Resultaten veldonderzoek.....	30

Samenvatting

Uit het gericht onderzoek blijkt dat de voorgenomen plannen, om het bedrijventerrein Hofskamp-Oost in Varsseveld uit te breiden (Hofskamp-Oost fase III), een negatief effect heeft op vaste rust- en verblijfplaatsen van de huismus, kerkuil en gewone dwergvleermuis. Tijdens een eerder uitgevoerde quickscan natuurtoets is vastgesteld dat er geen beschermde soorten van overige soortgroepen verwacht worden (SA-rapport 2103).

Het aanvragen van een ontheffing en het opstellen van een mitigatie- en compensatieplan voor de huismus, kerkuil en gewone dwergvleermuis is noodzakelijk.

In 2021 dient het onderzoek naar de steenuil uitgevoerd te worden. Afhankelijk van de resultaten van dit onderzoek kunnen mogelijk ook aanvullende consequenties verwacht worden.

Er dient verder bij de geplande werkzaamheden rekening gehouden te worden met overige gebouwbroedende broedvogelsoorten als boerenzwaluw, ringmus, spreeuw, torenvalk en witte kwikstaart en broedvogelsoorten van akkers, weiland en opgaande begroeiingen. De werkzaamheden moeten buiten het broedseizoen (globaal tussen 15 maart – 15 juli) worden uitgevoerd of ruim voor aanvang van het broedseizoen gestart worden en/of er dient voorkomen te worden dat broedvogels zich lokaal vestigen. Broedgevallen buiten deze periode zijn ook beschermd.

Voor overige soort(groep)en is het aanvragen van een ontheffing niet noodzakelijk, aangezien er geen overtredingen van de Wet natuurbescherming optreden.

Dit zijn de uitkomsten van het onderzoek dat is gehouden naar aanleiding van de plannen om het bedrijventerrein Hofskamp-Oost in Varsseveld in oostelijke richting uit te breiden. Hiervoor dienen o.a. de gebouwen gesloopt en de opgaande groenstructuren verwijderd te worden. Dit kan negatieve gevolgen hebben voor beschermde plant- en diersoorten. Daarom is onderzoek noodzakelijk om te voldoen aan de Wet Natuurbescherming.

Staring Advies voerde het onderzoek uit in opdracht van de gemeente Oude IJsselstreek.

1 Inleiding en doel

1.1 Inleiding

Bij een ruimtelijke ontwikkeling verlangt de huidige wetgeving een gedegen onderzoek naar flora en fauna in verband met de zorgplicht die de Wet natuurbescherming een plannenmaker oplegt. Gemeente Oude IJsselstreek is voornemens om het bedrijventerrein Hofskamp-Oost in Varsseveld in oostelijke richting uit te breiden. Hiervoor dienen o.a. de gebouwen gesloopt en de opgaande groenstructuren verwijderd te worden. Staring Advies heeft daarom eerder een quickscan natuuronderzoek uitgevoerd (SSA, rapportnummer 2103) en is tot de conclusie gekomen dat aanvullend onderzoek naar huismus, kerkuil, steenuil, kleine marterachtigen, steenmarter, vleermuizen (vaste rust- en verblijfplaatsen en foerageergebied) en poelkikker noodzakelijk is. De heer Stieber is namens de gemeente Oude IJsselstreek betrokken bij de plannen en heeft Staring Advies opdracht gegeven voor dit aanvullende onderzoek.

1.2 Doel

Ruimtelijke plannen kunnen conflicterend zijn met de Wet natuurbescherming, wanneer er sprake is van negatieve effecten op beschermde soorten. Het doel van het natuuronderzoek is om te inventariseren of er door de geplande ruimtelijke ontwikkelingen sprake is van aantasting van nestlocaties en functionele leefomgeving van de jaarrond beschermde gebouwbewonende vogelsoorten huismus, kerkuil en steenuil, vaste verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen, (essentieel) foerageergebied van de gewone grootoorvleermuis, vaste rust- en verblijfplaatsen en essentieel leefgebied van steenmarter en de kleine marterachtigen bunzing, hermelijn en wezel en voortplantingswateren van poelkikker. Voor overige beschermde soorten is tijdens de quickscan natuurtoets aangetoond dat negatieve effecten op deze soorten op voorhand uit te sluiten zijn (m.u.v. overige broedvogels).

2 Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden

2.1 Gegevens plangebied

Locatie: Hofskamp-Oost III
Plaats: Varsseveld
Gemeente: Oude IJsselstreek
Provincie: Gelderland

2.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied bevindt zich ten oosten van de woonkern Varsseveld. Het gebied wordt globaal begrensd door de Aaltenseweg, de Entinkweg, enkele agrarische percelen en het bestaande bedrijventerrein Hofskamp-Oost fase 2 (zie figuur 1). Het plangebied is grotendeels agrarisch in gebruik (grasland en akkers) en deels bebouwd (erven met bebouwing). Opgaande beplanting beperkt zich tot erfbeplanting, twee loofbosjes, een smalle meidoornhaag, een elzenrij en enkele knotwilgen. In het oostelijke deel van het plangebied bevindt zich een sloot, welke aansluit op een bredere waterschapssloot. Bebouwing is aanwezig in de vorm van een tweetal (voormalige boeren)erven met agrarische opstallen en woonboerderijen (Aaltenseweg 99 en 101) en een erf met woonhuis en bijgebouwen (Aaltenseweg 103) (zie figuur 2 en bijlage 1).

De directe omgeving bestaat uit het bestaande bedrijventerrein Hofskamp-Oost fase 2, een watergang met aansluitende bosaanplant, een gemengd loofbos, diverse erven met boerderijen en agrarische opstallen, verschillende agrarische percelen en enkele (particuliere) natuurterrein (zie figuur 2). Op enige afstand van het plangebied bevindt zich de Boven-Slinge en de spoorlijn Arnhem-Winterswijk.

2.3 Beschrijving van het onderzoeksgebied

Om het eventuele verstrend effect van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden in de directe omgeving van het plangebied (externe werking) in te kunnen schatten is een groter gebied onderzocht dan het plangebied zelf. Het onderzoeksgebied, met daarbinnen het plangebied, wordt bepaald door de oostrand van het bestaande bedrijventerrein Hofskamp-Oost fase 2, een watergang met aansluitende bosaanplant, een gemengd loofbos, enkele erven met boerderijen en agrarische opstallen, agrarische percelen en (particuliere) natuurterreinen (zie figuur 2).

2.4 Geplande werkzaamheden

In het document 'Economische Beleidsvisie Oude IJsselstreek 2017-2023' is vastgelegd dat de gemeente zich richt op het behoud van bestaande werkgelegenheid en zo mogelijk nieuwe werkgelegenheid genereert. Hierbij is uitgifte van bedrijfskavels een krachtig ruimtelijk instrument om de economische dynamiek te faciliteren en aan te jagen. Het bedrijventerrein Hofskamp is gemeten in aantal banen één van de grootste bedrijventerreinen binnen de gemeente.

Op grond van de Provinciale Werkgelegenheids Enquête (PWE 2018) blijkt dat de werkgelegenheid in het tijdvak 2009-2018 in Varsseveld met maar liefst 22% is gegroeid. Door deze werkgelegenheidsgroei is er een aanhoudende vraag naar bedrijfskavels. De verkoop van bedrijfskavels op Hofskamp-Oost II verloopt dermate voorspoedig, dat eind 2018 op Hofskamp-Oost II alle bedrijfskavels zijn verkocht of in optie gegeven. Er zijn op dit moment in Varsseveld dus geen vrij beschikbare kavels meer voorhanden om in de ruimtevraag van bedrijven te kunnen voorzien. Om de positieve lijn te kunnen voortzetten, wordt gestart met de planvorming van bedrijventerrein Hofskamp-Oost III. Hiermee breidt Hofskamp-Oost in Varsseveld uit met een hoogwaardig bedrijventerrein met een netto oppervlak van circa 25 hectare waar met name innovatieve (maak)bedrijven in staat gesteld wordt om te excelleren. Hiervoor dienen o.a. de gebouwen gesloopt en de opgaande groenstructuren verwijderd te worden.

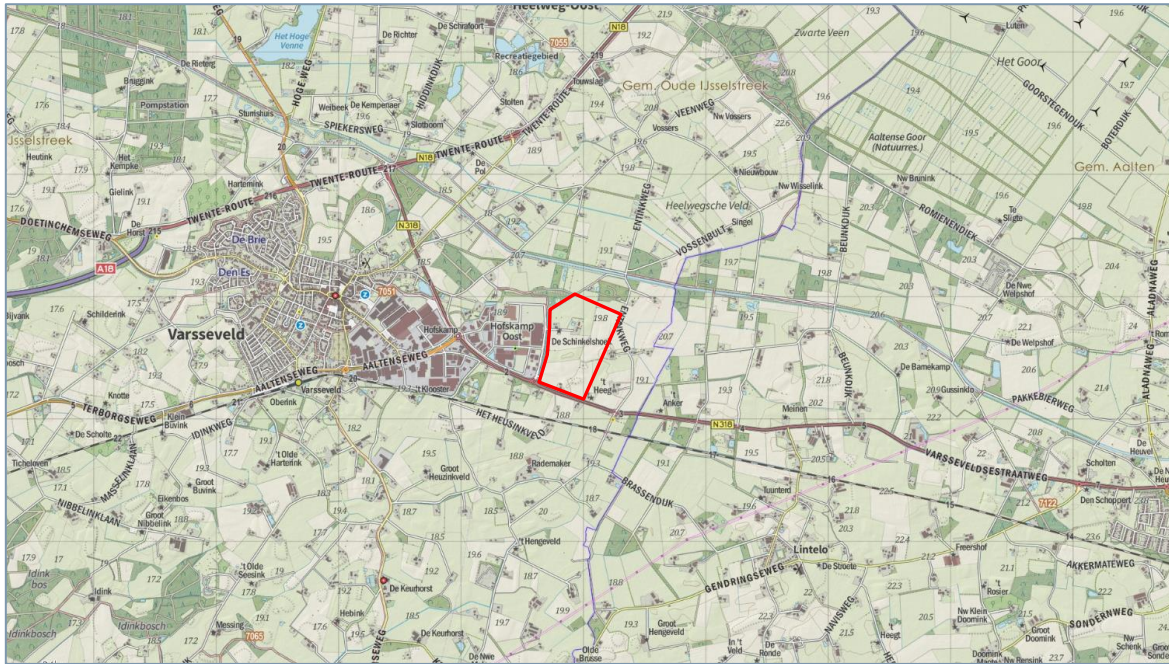
2.5 Toestemming tot betreding percelen

Tijdens het veldbezoek is geen gericht onderzoek uitgevoerd op enkele kadastrale percelen omdat de ecologen van Staring Advies geen toestemming tot betreding hebben verkregen van de eigenaren (zie tabel 1 en figuur 3). Deze percelen zijn vanaf de perceelsranden beoordeeld op eventuele aanwezigheid van beschermde flora en fauna.

Kadastrale gemeente	Sectie	Nummer
Varsseveld	B	4447
Varsseveld	B	5503
Varsseveld	B	6627
Varsseveld	B	6916

Tabel 1. Percelen waarvoor geen toestemming tot betreding is verkregen.

Betreffende kadastrale percelen zijn agrarisch in gebruik. Deze grootschalige graslandpercelen en maisakkers zijn slechts marginaal geschikt als leefgebied voor strikt beschermde soorten. Gebruik van deze percelen, en dan voornamelijk de randzones, beperkt zich hooguit tot een enkel overvliegend, passerend of kort foeragerend exemplaar. De percelen maken geen essentieel onderdeel uit van het leefgebied van strikt beschermde soorten als huismus, kerkuil en vleermuizen. Het niet betreden van deze percelen heeft geen negatief effect gehad op de volledigheid van het onderzoek.

Figuur 1. Ligging van het plangebied (rood), bron: Provincie Gelderland (2020).

Figuur 2. Luchtfoto van het plangebied (rood omkaderd) en het onderzoeksgebied (geel), bron: Provincie Gelderland (2020).

Figuur 3. Ligging percelen waarvoor geen toestemming tot betreding is verkregen (blauw) met kadastraal nummer (zie tabel 1), bron: Gemeente Oude IJsselstreek (2020).

3 Methodiek aanvullend onderzoek

Op basis van de landelijk erkende protocollen voor gericht natuuronderzoek is de onderzoeksintensiteit bepaald. Voor het onderzoek naar de jaarrond beschermde gebouwbewonende vogelsoorten huismus en kerkuil zijn de Handleiding Broedvogel Monitoring Project (BMP) van SOVON Vogelonderzoek Nederland, de Soortinventarisatieprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus en de kennisdocumenten van BIJ12 richtinggevend. Voor het vleermuisonderzoek is het Vleermuisprotocol, opgesteld door de Zoogdiervereniging VZZ, in samenwerking met het Netwerk Groene Bureaus en de Gegevensautoriteit Natuur, richtinggevend. Voor het onderzoek naar poelkikker zijn de Soortinventarisatieprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus en de kennisdocumenten van BIJ12 richtinggevend. Het onderzoek naar de kleine marterachtigen bunzing, hermelijn en wezel is overeenkomstig de voorstellen uit het document 'Soortenbescherming in Overijssel; bunzing, egel, hermelijn en wezel (provincie Overijssel, december 2019) uitgevoerd. Onderzoek naar de steenmarter is gecombineerd met het veldonderzoek naar kleine marterachtigen en het veldonderzoek naar andere soortgroepen.

Stenuil

Gericht onderzoek naar de steenuil, conform de richtlijnen, was in 2020 niet meer mogelijk. Dit gericht onderzoek wordt in het voorjaar van 2021 uitgevoerd.

3.1.1 Huismus

De huismus is een gebouwbewonende soort waarvan de nestlocaties jaarrond beschermd zijn. Deze soort kan het beste tijdens de ochtend geïnventariseerd worden. Dan is de zangactiviteit van mannetjes het hoogst. Er is geïnventariseerd op territoriaal gedrag, transport van voedsel, transport van nestmateriaal etc. Zo zijn de nestlocaties vastgesteld. Tevens is in beeld gebracht of er (essentiële) elementen van de functionele leefomgeving zich binnen het onderzoeksgebied bevinden. Deze elementen zijn vooral de plekken waar gefoerageerd en geslapen wordt, zoals struiken, hagen, klimop en kruidenrijke vegetaties. Conform de richtlijnen van de Soortinventarisatieprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus zijn hiervoor 2 ochtendbezoeken, met een tussenperiode van minimaal 10 dagen, uitgevoerd in de periode 1 april t/m 20 juni (zie tabel 2). Middels dit onderzoek is een volledig beeld ontstaan over de aanwezigheid van en het gebiedsgebruik door huismussen.

Ronde	Functie	Datum	Begintijd	Eindtijd	Weersomstandigheden
1	Nestlocaties en leefgebied	01-05-2020	09:00 uur	11:15 uur	Half bewolkt, droog, 10°C, wind 2-3 Bft
2	Nestlocaties en leefgebied	25-05-2020	08:20 uur	10:10 uur	Half bewolkt, droog, 15°C, wind 2-3 Bft

Tabel 2. Veldonderzoek huismus.

3.1.2 Kerkuil

Conform de richtlijnen uit het Kennisdocument Kerkuil van BIJ12 (versie 1.0, juli 2017) zijn drie gerichte veldbezoeken verspreid in de periode van begin februari tot en met half oktober uitgevoerd. De inventarisatie is tijdens goede weersomstandigheden uitgevoerd. De beste momenten om te inventariseren zijn 's avonds en 's nachts (de kerkuil reageert niet op het afspelen van de baltsroep op een geluidsrecorder). Dit veldonderzoek is gecombineerd met het onderzoek naar vleermuizen (zie tabel 3). Daarnaast is aanvullend ook overdag gezocht naar sporen die de aanwezigheid van een nestplek aannemelijk maken, zoals braakballen of krijstreden in/bij de gebouwen. Middels dit onderzoek is een volledig beeld ontstaan over de aanwezigheid van en het gebiedsgebruik door de kerkuil.

3.2 Vleermuizen

3.2.1 Alle soorten

De gebouwen bestaande uit woonhuizen, schuren en agrarische opstallen zijn door de aanwezigheid van een vrij toegankelijke pannendak, windveren, beplating en lokaal een enkele spouwmuur geschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuissoorten, zoals de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis.

3.2.2 Gewone grootoorvleermuis

De gewone grootoorvleermuis foerageert vaak rond individuele bomen als bosopstanden afwezig zijn. Naast foerageergebied dient een boom namelijk ook als bescherming tegen predatie. Vanwege de lage vliegsnelheid (en daarmee kwetsbaarheid) begeeft de gewone grootoorvleermuis zich zo min mogelijk in open gebieden en navigeert van de ene verblijfplaats naar de andere via bomenrijen. De actieradius van de gewone grootoorvleermuis is klein. De soort foerageert grotendeels binnen een afstand van 500 meter van de verblijfplaats. Dit foerageergebied is maximaal 4 hectare groot en bevindt zich op korte afstand van de verblijfplaats. Het is niet uit te sluiten dat op en rond de (voormalige) boerenerven essentieel foerageergebied van deze vleermuissoort aanwezig is.

Door het vrijwel ontbreken van beplanting en robuuste verbindingen in de vorm van bomenrijen, laanbomen en houtsingels wordt hier van andere te verwachte vleermuissoorten geen essentieel foerageergebied verwacht.

3.2.3 Methodiek

Het vleermuisprotocol adviseert bij het vermoeden op vaste verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen en (essentieel) foerageergebied van gewone grootoorvleermuis de volgende onderzoeksinspanning:

- Bij het vermoeden op verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten (gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en laatvlieger) dient gericht vleermuisonderzoek uitgevoerd te worden middels 3 avond- of ochtendbezoeken in de periode 15 april – 1 augustus, waarvan minimaal twee bezoeken tussen 15 mei en 15 juli, en 2 avondbezoeken in de periode 15 augustus – 1 oktober.
- Bij het vermoeden op (essentieel) foerageergebied van gewone grootoorvleermuis dient gericht vleermuisonderzoek uitgevoerd te worden middels 2 avondbezoeken in de periode 15 april – 1 oktober.

De bezoeken zijn allen te voet uitgevoerd. Hierbij moet worden opgemerkt dat het onderzoeksgebied iets groter is dan het weergegeven plangebied. Dit wordt gedaan omdat, ook al vinden de werkzaamheden binnen de grenzen van het plangebied plaats, deze werkzaamheden ook verstoring kunnen opleveren voor vleermuizen die zich mogelijk net buiten het plangebied bevinden. Het plangebied is door zijn openheid, aanwezigheid van aan de gebouwen grenzende verharding, gazon en deels vrij toegankelijke ruimten bij de woonboerderijen en woonhuizen (Aaltenseweg 99/99a/99b, 101/101a en 103) zeer overzichtelijk.

Bij het bepalen van het aantal personen dat het plangebied onderzoekt is als uitgangspunt gehanteerd dat bij elke ronde 75% van het plangebied te allen tijde te overzien is.

Voor dit project is voldoende dekking bereikt door de inzet van:

- Kraam- en zomerverblijfplaatsen (inclusief foerageergebied gewone grootoorvleermuis): één ecooloog per erf, met uitzondering van het erf aan de Aaltenseweg 101/101a. Hier zijn de veldbezoeken, door de aanwezigheid van een woonboerderij met direct aangrenzende schuur en agrarische opstallen, gelijktijdig door twee ecologen uitgevoerd.
- Paarverblijfplaatsen (inclusief foerageergebied gewone grootoorvleermuis): één ecooloog.

Door de onderzoeksintensiteit is een volledig beeld ontstaan over de aanwezigheid van en het gebiedsgebruik door vleermuizen (zie tabel 3).

Ronde	Functie	Datum	Begintijd	Eindtijd	Weersomstandigheden
Zomer- en kraamverblijfplaatsen gebouwbewonende soorten					
Foerageergebied gewone grootoorvleermuis (kraamperiode)					
<i>Avond – nacht</i>					
1a	Zomer- en kraamverblijfplaatsen	18-05-2020	21:35 uur	23:40 uur	Onbewolkt, droog, 19-12°C, wind 1-2 Bft
1b	Zomer- en kraamverblijfplaatsen +	20-05-2020	22:00 uur	00:20 uur	Bewolkt, droog, 17-12°C, wind 1-2 Bft

foerageergebied grootoorvleermuis					
2a	Zomer- en kraamverblijfplaatsen	30-06- 2020	22:00 uur	00:15 uur	Bewolkt, droog, 18-15°C, wind 2-3 Bft
2b	Zomer- en kraamverblijfplaatsen + foerageergebied grootoorvleermuis	02-07- 220	22:25 uur	00:35 uur	Half bewolkt, droog, 17-15°C, wind 1-2 Bft
Nacht – ochtend					
3a	Zomerverblijfplaatsen	13-06- 2020	02:35 uur	05:05 uur	Onbewolkt, droog, 16°C, wind 0-1 Bft
3b	Zomerverblijfplaatsen	21-07- 2020	02:45 uur	05:30 uur	Onbewolkt, droog, 15°C, wind 2-3 Bft
Paarverblijfplaatsen gebouwbewonende soorten					
Foerageergebied gewone grootoorvleermuis					
1	Paarverblijfplaatsen + foerageergebied grootoorvleermuis	02-09- 2020	21:20 uur	23:30 uur	Bewolkt, droog, 15-12°C, wind 1-2 Bft
2	Paarverblijfplaatsen + foerageergebied grootoorvleermuis	23-09- 2020	20:25 uur	22:35 uur	Half bewolkt, droog, 15-13°C, wind 2-3 Bft

Tabel 3. Veldonderzoek vleermuizen.

3.3 Kleine marterachtigen

Kleine marterachtigen zijn door hun verborgen leefwijze en lage dichtheden lastig op te sporen. Om de drie soorten kleine marters vast te stellen worden doorgaans verschillende methoden gebruikt. Bij meerdere soorten is een combinatie van methoden noodzakelijk. Op basis van habitatgeschiktheid worden de volgende kleine marterachtigen in het gebied verwacht:

- Bunzing
- Hermelijn
- Wezel

De minimale inzet van het aantal inventarisatiematerialen verschilt per methode en is afhankelijk van de grootte van het terrein (bron: 'Soortenbescherming in Overijssel; bunzing, egel, hermelijn en wezel (provincie Overijssel, december 2019)'). Om de aanwezigheid van de drie soorten kleine marters vast te stellen is gebruik gemaakt van een combinatie van de volgende methoden:

- Cameraval met lokmiddel (specifiek voor bunzing), type 'Struikrover 3.5'.
- Marterbox (type 'Mostela'), met cameraval type Bushnell Trophy Cam Aggressor, voor hermelijn, wezel en mogelijk bunzing.

De apparatuur is ingezet in de meest kansrijke landschapselementen als houtsingels, waterpassages, bosschages, overgangen tussen ruigte en korte vegetaties etc. Dit onderzoek is verricht in de periode waarop de dieren het meest actief zijn, te weten van mei tot en met augustus (zie tabel 4). De trefkans van alle drie de kleine marterachtigen is het hoogst in de nazomer en het najaar, na de zomerse aanwas door voortplanting. In het

najaar zijn er veel jonge dieren aanwezig of passeren tijdelijk door terreinen tijdens de dispersieperiode. Tevens zijn volwassen dieren, vooral de mannetjes, dan territoriaal actief met het afbakenen van hun territorium. In de onderzoeksperiode zijn de eenheden bestaande uit enkele cameravallen en marterboxen zes weken in het gebied geplaatst. Tijdens deze periode zijn de eenheden zo min mogelijk beroerd om verstoring te voorkomen. Na ongeveer 3 weken zijn de eenheden éénmalig gecontroleerd op sporen en eventuele schade en zijn gelijk de geheugenkaartjes van de camera's vervangen. Na drie weken zijn de eenheden opgehaald, de foto's van de cameravallen en de camera's in de marterboxen zijn achter de computer geanalyseerd en de aangetroffen zoogdieren/marters zijn op naam gebracht.

In totaal zijn in het plangebied 4 wildcamera's en 2 marterboxen met wildcamera geplaatst (zie figuur 4).

Figuur 4. Monsterpunten Hofskamp Oost. Rood: wildcamera en oranje: marterbox.

Ronde	Functie	Datum	Begintijd	Eindtijd	Weersomstandigheden
Verblijfplaats + functioneel leefgebied					
<i>Plaatsen eenheden</i>					
1		04-08-2020	07:30 uur	09:50 uur	Onbewolkt, droog, 17°C, wind 1-2 Bft
<i>Controle op sporen, eventuele schade en vervangen geheugenkaartjes camera's</i>					
2		25-08-2020	08:00 uur	10:25 uur	Bewolkt, droog, 14°C, wind 3-4 Bft
<i>Ophalen eenheden</i>					
3		16-09-2020	08:00 uur	09:30 uur	Onbewolkt, droog, 20°C, wind 2-3 Bft

Tabel 4. Veldonderzoek kleine marterachtigen.

3.4 Steenmarter

Onderzoek naar de steenmarter is gecombineerd met het veldonderzoek naar kleine marterachtigen en het veldonderzoek naar andere soortgroepen. Er is gericht gezocht naar verse bewoningssporen, zoals latrines, prooiresten, krab- en knaagsporen, wissels etc. Daarnaast zijn cameravallen ingezet (zie tabel 4).

3.5 Poelkikker

Voor het inventariseren van voortplantingswateren van de poelkikker is het luisteren naar kooractiviteiten (roepende mannetjes) de meeste geschikte methode. Volgens de richtlijnen van het Kennisdocument Poelkikker (versie 1.0 juli 2017) van BIJ12 en Soortinventarisatieprotocollen Wet Natuurbescherming (versie juli 2017) van het Netwerk Groene Bureaus dient onderzoek naar kooractiviteit plaats te vinden op geschikte avonden in de periode mei-juni. Er is in deze periode(n) twee keer geluisterd naar kooractiviteit / roepende poelkikkers. Het luisteren naar kooractiviteiten is uitgevoerd tijdens geschikte weersomstandigheden als dagen met regen en temperaturen vanaf 10 à 12 graden Celsius na een periode van droogte. Aanvullend zijn de potentieel geschikte voortplantingswateren en directe omgeving, deels met een schepnet, geïnspecteerd op groene kikkers. Als er groene kikkers aangetroffen zijn, is van een aantal exemplaren in de hand bepaald of er sprake is van bastaardkikkers of poelkikkers. Dit onderzoek is na afronding van het laatste veldbezoek voor de huismus uitgevoerd (25 mei).

Ronde	Functie	Datum	Begintijd	Eindtijd	Weersomstandigheden
Kooractiviteit (roepende mannetjes)					
<i>Avond – nacht</i>					
1	Voortplantingsbiotoop	18-05-2020	21:35 uur	23:40 uur	Onbewolkt, droog, 19-12°C, wind 1-2 Bft
2	Voortplantingsbiotoop	02-07-220	21:50 uur	00:35 uur	Half bewolkt, droog, 17-15°C, wind 1-2 Bft
Volwassen dieren (zicht en schepnet)					
<i>Overdag</i>					
3	Zoeken naar volwassen dieren	25-05-2020	10:10 uur	12:00 uur	Half bewolkt, droog, 15°C, wind 2-3 Bft

Tabel 5. Veldonderzoek poelkikker.

4 Resultaten aanvullend onderzoek

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het veldonderzoek besproken. In het voorjaar van 2021 dient (aanvullend) het onderzoek naar de steenuil uitgevoerd te worden.

4.1 Huismus

Tijdens de veldbezoeken van 1 en 25 mei zijn bij alle erven huismussen waargenomen. Naast groepen foeragerende en rustende huismussen zijn hier waarnemingen gedaan van indicaties voor nestlocaties van huismussen.

Aaltenseweg 99/99a/99b

Bij de woonboerderij (Aaltenseweg 99/99a) zijn tijdens beide veldbezoeken zingende mannetjes op de dakrand, bij de dakkapel, bij de dakgoten en in de tuin waargenomen (zie foto 1 en 2). Ook is transport van nestmateriaal en voedsel waargenomen richting de ruimte onder de dakpannen en in kieren onder loodslabben bij de dakkappen. In totaal zijn hier 8 nesten van de huismus vastgesteld. De nestlocaties bevinden zich verspreid over de woonboerderij met nadruk op de oostzijde (zie bijlage 1). De omliggende tuin is verder intensief in gebruik als foerageergebied en rust- en slaappleaats.

Aaltenseweg 101/101a

Bij de woonboerderij en de bijgebouwen zijn tijdens beide veldbezoeken zingende mannetjes op de dakrand en in de omliggende tuin waargenomen (zie foto 3). Ook is transport van nestmateriaal en voedsel waargenomen richting de ruimte onder de dakpannen en in kieren onder loodslabben bij de dakkappen. De nestlocaties bevinden zich verspreid over de woonboerderij. Bij één van de bijgebouwen is ook een nestlocatie vastgesteld. In totaal zijn 5 nesten van de huismus op het erf vastgesteld (zie bijlage 1). De omliggende tuin en direct aangrenzende groenstructuren zijn in gebruik als foerageergebied en rust- en slaappleaats.

Aaltenseweg 103

Bij het woonhuis aan de Aaltenseweg 103 is tijdens beide veldbezoeken een enkel zingend mannetje op de dakrand en in de omliggende tuin waargenomen. Ook is transport van voedsel door een vrouwtje waargenomen richting een ruimte onder de dakrand aan de westgevel van het woonhuis (zie foto 4). Een andere nestlocatie is aangetroffen onder een dakpan bij de kilgoot aan de noordzijde van het woonhuis. In totaal zijn hier 3 nesten van de huismus vastgesteld (zie bijlage 1). De omliggende tuin is in gebruik als foerageergebied en rust- en slaappleaats. Daarnaast foerageerde een groep mussen, waarvan de nestlocaties zich vermoedelijk aan de overzijde van de Aaltenseweg bij huisnummers 78 en/of 80 bevinden, in de groenstructuren op het erf.

Foto 1. Mannetje huismus, locatie 'Aaltenseweg 99/99a/99b'.

Foto 2. Mannetje huismus en spreeuw, locatie 'Aaltenseweg 99/99a/99b'.

Foto 3. Huismussen op daknok, locatie 'Aaltenseweg 101/101a'.

Foto 4. Vrouwtje huismus op dakrand, locatie 'Aaltenseweg 103'.

4.2 Kerkuil

Tijdens het aanvullend onderzoek zijn in het plangebied geen waarnemingen of aanwijzingen die op broeden duiden, als een bezet nest, en/of de waarneming van verse sporen als braakballen, prooiresten, uitwerpselen, krijtstrepen etc., vastgesteld. Ook zijn er tijdens de verschillende dagbezoeken geen sporen van kerkuilen aangetroffen binnen het plangebied. Tijdens de avondbezoeken van 2 juli, 2 september en 23 september is een enkele foeragerende kerkuil in en direct grenzend aan het plangebied vastgesteld.

Kerkuilenwerkgroep Nederland

Bij de regiocoördinator van de Kerkuilenwerkgroep Nederland zijn geen nestlocaties of roestplekken uit het plangebied bekend. Net buiten het plangebied (circa 75 meter van het plangebied), aan de Zuidelijke Beekweg 4, bevindt zich een nestkast waar al langer dan 7 jaar succesvol gebroed wordt (bron: Dhr. Wisselink, plaatselijke nestencontroleur Kerkuilenwerkgroep Nederland). Op ruimere afstand van het plangebied (vanaf 500 meter) bevinden zich twee overige bezette nestkasten. Zie bijlage 1 voor de nestlocatie aan de Zuidelijke Beekweg 4.

Gezien de (geringe) afstand van met name de nestlocatie aan de aan de Zuidelijke Beekweg 4 en de diverse waarnemingen van foeragerende kerkuilen behoort het plangebied tot het functioneel leefgebied van in de omgeving broedende kerkuil(en).

4.3 Overige vogelsoorten

Uitgezonderd de jaarrond beschermde vogelsoorten keren het merendeel van de vogels vaak terug naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Net als jaarrond beschermde vogelsoorten als huismus, kerkuil en steenuil zijn alle 'overige' vogelsoorten beschermd krachtens de Wet natuurbescherming (Vogelrichtlijn). Ontheffing voor deze diergroep is niet mogelijk. Dit betekent dat het opzettelijk verstoren, verontrusten, doden en anderszins nadelig beïnvloeden van deze soortgroep niet is toegestaan. Tijdens diverse veldbezoeken zijn verspreid in het plangebied nesten van de volgende 'overige' vogelsoorten aangetroffen:

- Boerenzwaluw (minimaal 2 nesten)
- Ringmus (minimaal 3 nesten)
- Spreeuw (6 nesten)
- Witte kwikstaart (2 nesten)

Daarnaast zijn er ook territoriale waarnemingen van 'overige' vogelsoorten in het plangebied vastgesteld. Met name de aanwezigheid van de zeldzame kneu (2 territoria) op het erf aan de Aaltenseweg 101/101a, nestelende Kieviten (minimaal 3 nesten) en diverse waarnemingen van de torenvalk, waaronder een volwassen exemplaar met 3 jongen, zijn het vermelden waard.

4.4 Vleermuizen

Tijdens het veldonderzoek zijn de volgende vleermuissoorten aangetroffen in, of direct grenzend aan, het plangebied:

- Gewone dwergvleermuis
- Laatvlieger
- Rosse vleermuis

Van deze soorten zijn alleen van de gewone dwergvleermuis verblijfplaatsen in het plangebied aangetroffen. Van de laatvlieger en rosse vleermuis is alleen een enkele waarneming van een passerend exemplaar vastgesteld.

4.4.1 Gewone dwergvleermuis

Tijdens het gericht vleermuisonderzoek zijn bij alle erven zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis waargenomen. Naast de aanwezigheid van een enkele zomer- en

paarverblijfplaats zijn bij de erven waarnemingen van foeragerende gewone dwergvleermuis vastgesteld.

Kraamverblijfplaats

Er zijn geen kraamverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis in het plangebied waargenomen.

Zomerverblijfplaatsen

Er is een enkele zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis in het plangebied vastgesteld.

Aaltenseweg 99/99a/99b

Bij de woonboerderij (Aaltenseweg 99/99a) is tijdens de voorjaarsbezoeken een enkele gewone dwergvleermuis op en rond het erf waargenomen. Tijdens het avondbezoek op 30 juni is minimaal één uitvliegende gewone dwergvleermuis aan de zuidzijde van de woonboerderij vastgesteld. Betreffend exemplaar vloog net na zonsondergang (rond 22:10 uur) uit. De uitvliegplek bevindt zich onder een dakpan bij de kilgoot, tussen de boerderij en de aanbouw: zie foto 5. Na het uitvliegen vloog vrijwel constant een foeragerend exemplaar rond het erf. Tijdens het daaropvolgende ochtendbezoek (21 juli) zijn bij de op 30 juni vastgestelde zomerverblijfplaats geen in- of uitvliegende exemplaren meer vastgesteld.

Aaltenseweg 101/101a

Op het erf van de Aaltenseweg 101/101a zijn tijdens alle veldbezoeken gewone dwergvleermuizen aangetroffen. Tijdens het eerste avondbezoek op 20 mei is een uitvliegend individu vastgesteld aan de noordgevel van de woonboerderij. De vleermuis was afkomstig vanonder de gevelpan (3^e gevelpan vanuit nok/achterste dakhelft: zie foto 6). Indicaties voor dit verblijf zijn tijdens latere onderzoeksmomenten niet meer aangetoond.

Aaltenseweg 103

Op het erf van het woonhuis aan de Aaltenseweg 103 is tijdens beide avondbezoeken in het voorjaar een enkel foeragerende gewone dwergvleermuis waargenomen. Op 18 mei werd, vrij snel na start van het veldbezoek (rond 21:48 uur), het eerste individu aan de noordzijde van de vrijstaande schuur vastgesteld. Hier zijn op deze avond geen aanwijzingen op uitvliegers vastgesteld. Tijdens dit bezoek werd er op het erf vrijwel constant door één tot twee gewone dwergvleermuizen gefoerageerd. Op 30 juni werd er wederom, vrijwel direct na start van het veldbezoek, hier fanatiek gefoerageerd door twee individuen. De exacte herkomst van deze dieren is niet verder herleid. Gezien het gebruik van het erf, waarbij twee individuen vrijwel direct na zonsondergang (uitvliegmoment) in het gebied aanwezig waren, is de aanwezigheid van een zomerverblijfplaats in één van de gebouwen zeer aannemelijk. Vermoedelijk bevindt zich de verblijfplaats aan de oostgevel van het woonhuis of bij de vrijstaande schuur met garage.

Foto 5. Locatie zomerverblijfplaats gewone dwergvleermuis (rode cirkel), locatie 'Aaltenseweg 99/99a/99b'.

Foto 6. Locatie zomerverblijfplaats gewone dwergvleermuis (rode cirkel), locatie 'Aaltenseweg 101/101a'.

Paarverblijfplaatsen

Tijdens het paarverblijfplaatsonderzoek op 2 en 23 september is alleen op het erf van de Aaltenseweg 101/101a een balsende gewone dwergvleermuis vastgesteld. De exacte locatie van de paarverblijfplaats is niet bekend geworden. Overige waarnemingen van gewone dwergvleermuizen tijdens de najaarsbezoeken hebben zich voornamelijk beperkt tot een enkel passerend of foeragerend exemplaar.

Foerageergebied

Tijdens vrijwel alle bezoeken is bij elk erf een enkel foeragerend individu vastgesteld. Een groot deel hiervan is hier slechts een korte tijd foeragerend waargenomen waarna de dieren weer verder vlogen. Bij de erven aan de Aaltenseweg 99/99a/99b en 103 werd er vaak langere tijd gefoerageerd. Vermoedelijk betreft het hier exemplaren waarvan de verblijfplaats in één van de hier aanwezige gebouwen bevindt.

Vliegroute

Het gehele plangebied is open van karakter met diverse grote agrarische percelen. Opgaande groenstructuren bevinden zich hier vrijwel alleen op de erven en deze sluiten niet direct aan op lijnvormige elementen als bomenrijen en laanbeplantingen en/of overige groenstructuren. Hierdoor ontbreken robuuste verbindingen met omliggende erven en beplantingen en zijn essentiële vliegroutes dan ook niet in het plangebied te verwachten.

4.4.2 Laatvlieger

Op 18 mei is één passerende laatvlieger, ter hoogte van het erf aan de Aaltenseweg 99/99a/99b waargenomen. Verder zijn geen laatvliegers binnen het plangebied, en direct hieraan grenzend, aangetroffen. Er zijn geen verblijfplaatsen, vliegroutes of essentiële foerageergebieden van de laatvlieger vastgesteld in het plangebied.

4.4.3 Rosse vleermuis

Tijdens het avondbezoek op 20 mei zijn boven het erf aan de Aaltenseweg 101/101a twee overvliegende rosse vleermuizen waargenomen. Tijdens het ochtendbezoek is hier, circa 15 minuten voor zonsopkomst, één exemplaar overvliegend waargenomen richting noordoost. Geen van de dieren had een binding met het plangebied.

Van deze boombewonende soort is geen verblijfplaats binnen het plangebied aanwezig. Ook is geen sprake van een vliegroute of een essentieel foerageergebied.

4.4.4 Gewone grootoorvleermuis

Tijdens het onderzoek zijn geen waarnemingen van de gewone grootoorvleermuis in het plangebied vastgesteld. Het plangebied is niet in gebruik als vaste rust- en verblijfplaats, vliegroute en/of (essentieel) foerageergebied.

4.5 Kleine marterachtigen

Tijdens het onderzoek naar kleine marterachtigen zijn in het plangebied geen waarnemingen van kleine marterachtigen gedaan.

Zowel bij de eerste als de tweede/laatste controleronde zijn bij de ingezette wildcamera's (type 'struikrover' en Mostela) op geen van de gemaakte opnamen beelden van kleine marterachtigen aangetroffen. De volgende soorten zijn wel op beeld aangetroffen: bosmuis, egel, huiskat, rosse woelmuis en veldmuis.

Op basis van het veldonderzoek is de conclusie dat er geen vaste rust- en verblijfplaatsen van kleine marterachtigen in het plangebied aanwezig zijn. Het plangebied is eveneens geen functioneel leefgebied voor kleine marterachtigen. Incidenteel gebruik door een rondzwervende kleine marterachtige is echter niet uit te sluiten.

4.6 Steenmarter

Tijdens het veldonderzoek zijn geen sporen en/of verblijfplaatsen van de steenmarter in het plangebied vastgesteld. Tevens zijn er tijdens het onderzoek naar kleine marterachtigen op geen van de gemaakte opnamen steenmarters aangetroffen.

Op basis van het veldonderzoek is de conclusie dat er geen (recente) vaste rust- en verblijfplaatsen van de steenmarter in het plangebied aanwezig zijn. Incidenteel gebruik door een rondzwervende steenmarter is echter niet uit te sluiten.

4.7 Overige grondgebonden zoogdieren

Tijdens diverse veldbezoeken zijn de volgende algemene, grondgebonden zoogdiersoorten in het plangebied aangetroffen: bosmuis, egel, haas, konijn, ree, rosse woelmuis, veldmuis en vos. Deze soorten zijn in de provincie Gelderland vrijgesteld van de verboden als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdelen a en b, bij ruimtelijke ontwikkelingen. Echter

voor deze soorten blijft de zorgplicht van kracht. Deze zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht neemt voor alle in het wild voorkomende dieren en planten, dus ook niet-beschermd en vrijgestelde soorten, en hun leefomgeving.

4.8 Poelkikker

Tijdens de 2 avondbezoeken (18 mei en 2 juli 2020) zijn geen roepende poelkikkers binnen de grenzen van het plangebied vastgesteld. Aanwijzingen die op aanwezigheid van voortplantingsbiotopen duiden zijn hier dan ook niet vastgesteld. Ook zijn er tijdens de verschillende dagbezoeken en de verschillende avondbezoeken voor onder andere het vleermuisonderzoek, geen poelkikkers aangetroffen binnen het plangebied.

Op basis van het veldonderzoek en aanvullende gegevens is de conclusie dat er geen voortplantingsbiotopen van de poelkikker in het plangebied aanwezig zijn.

4.9 Overige amfibieënsoorten

Op 25 mei zijn de voor de poelkikker potentieel geschikte voortplantingswateren en directe omgeving geïnspecteerd, deels met behulp van een schepnet. Tijdens dit bezoek zijn de volgende algemene en vrijgestelde amfibieënsoorten aangetroffen: bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Ook voor deze vrijgestelde soorten blijft de zorgplicht van kracht.

5 Wet natuurbescherming

De effecten op aangetroffen beschermde soorten en de wettelijke consequenties zijn ingeschat aan de hand van de geplande werkzaamheden (zie bijlage 2). In het plangebied zijn de strikt beschermde huismus, kerkuil en gewone dwergvleermuis vastgesteld.

5.1 Huismus

5.1.1 Beschermde status

De huismus is strikt beschermd via de Wet natuurbescherming. De nesten van de huismus en het daarbij behorend functioneel leefgebied zijn het gehele jaar beschermd. Bij werkzaamheden aan gebouwen is er vaak sprake van dat er voortplantingsplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen van de huismus worden weggenomen of dat de functionaliteit daarvan niet behouden kan blijven. Tevens kan is er in sommige gevallen sprake van het verlies van (essentieel) functioneel leefgebied (zoals foerageergebieden). Door het toepassen van zorgplicht maatregelen en specifieke maatregelen is het wellicht mogelijk om negatieve effecten teniet te doen. Wanneer dit het geval is, is er geen sprake van een overtreding en behoeft geen ontheffing aangevraagd te worden. Wanneer dit niet of in onvoldoende mate het geval is, moet er een ontheffing met de daarbij benodigde maatregelen voor huismus worden aangevraagd omdat er dan wel sprake is van een overtreding van de verboden als vermeldt in artikel 3.1, lid 1, 2 en 4.

5.1.2 Gebruik van het plangebied

Het plangebied is in gebruik als vaste rust- en verblijfplaats door de huismus. In totaal zijn 16 voortplantingsplaatsen (nesten) in het plangebied aangetroffen. De aanwezige erven en de directe omgeving hiervan zijn eveneens in gebruik als functioneel leefgebied (foerageergebied, uitkijkpost en schuilplek) voor de in het plangebied broedende huismussen.

Door het slopen van alle gebouwen en het verwijderen van alle groenstructuren is voor de huismus sprake van overtreding van de verbodsbepalingen uit Artikel 3.1:

Lid 1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.

Lid 2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.

Lid 4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.

Door het slopen van de aanwezige gebouwen verdwijnen de fysieke nestlocaties. Hierdoor is sprake van overtreding van de Wet natuurbescherming en is ontheffingsaanvraag

noodzakelijk. Daarbij dient als onderlegger bij de ontheffingsaanvraag een mitigatie- en compensatieplan opgesteld te worden, waarbij specifieke maatregelen worden voorgesteld om de lokale instandhouding van de huismuspopulatie te waarborgen.

Aangezien het functioneel leefgebied van de huismus niet behouden kan worden, dient dit ook gecompenseerd te worden. Compensatie dient op geschikte locaties buiten de invloedssfeer van de geplande ingrepen plaats te vinden door het aanbieden van geschikte nestgelegenheden en geschikt leefgebied. Bij voorkeur worden alternatieve nestlocaties in de directe omgeving van het plangebied aangeboden, bijvoorbeeld via een mussenhotel en wordt nieuw, alternatief functioneel leefgebied gecreëerd. Mussen zijn namelijk erg trouw aan hun leefgebied en het aanbieden van alternatief leefgebied is vaak niet eenvoudig. Bovendien heeft nieuw groen jaren tijd nodig om van voldoende omvang te zijn om als schuilplaats of slaapplek te kunnen fungeren. Een en ander dient in het mitigatie- en compensatieplan uitgewerkt te worden en beoordeeld te worden door het bevoegd gezag: provincie Gelderland.

5.2 Kerkuil

5.2.1 Beschermd status

De kerkuil is strikt beschermd via de Wet natuurbescherming. Hij staat ook vermeld in de Europese Vogelrichtlijn. De nesten van de kerkuil en het daarbij behorend functioneel leefgebied, waaronder de roestplekken en het jachtgebied, zijn het gehele jaar beschermd. Bij werkzaamheden aan gebouwen is er vaak sprake van dat er voortplantingsplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen van de kerkuil worden weggenomen of dat de functionaliteit daarvan niet behouden kan blijven. Door het toepassen van zorgplicht maatregelen en activiteit specifieke maatregelen is het wellicht mogelijk om negatieve effecten teniet te doen. Wanneer dit het geval is, is er geen sprake van een overtreding en behoeft geen ontheffing aangevraagd te worden. Wanneer dit het geval is, is er geen sprake van een overtreding en behoeft geen ontheffing aangevraagd te worden. Wanneer dit niet of in onvoldoende mate het geval is, moet er een ontheffing met de daarbij benodigde maatregelen voor huismus worden aangevraagd omdat er dan wel sprake is van een overtreding van de verboden als vermeldt in artikel 3.1, lid 1, 2 en 4.

5.2.2 Gebruik van het plangebied

Er bevinden zich geen nestlocaties van de kerkuil in het plangebied. In de directe omgeving van het plangebied zijn wel twee bezette nestlocaties aangetroffen (zie bijlage 1). Deze nestlocaties gaan niet door de geplande werkzaamheden verloren. Door het verwijderen van alle groenstructuren en de herinrichting als bedrijventerrein is voor de kerkuil sprake van overtreding van de verbodsbepalingen uit Artikel 3.1:

Lid 2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.

Lid 4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.

De geplande ruimtelijke ontwikkeling kan, door verstoring en verslechtering van het leefgebied, de functionaliteit van deze verblijfplaatsen aantasten. Dit geldt met name voor de nestlocatie aan de Zuidelijke Beekweg 4, direct buiten het plangebied. In het plangebied worden de open terreindelen, slootkanten en erven als foerageergebied gebruikt. Deze worden door de inrichting van het plangebied tot een bedrijventerrein geheel verwijderd. Daarnaast is er door de ontwikkeling ook sprake van indirecte negatieve effecten als toepassing van kunstlicht en toename van verkeersbewegingen (en meer kans op verkeersslachtoffers).

Het plangebied is grotendeels agrarisch in gebruik (grasland en akkers) en deels bebouwd (erven met bebouwing). Opgaande beplanting is marginaal in het plangebied aanwezig en de percelen zijn intensief agrarisch in gebruik. Geschikt foerageergebied wordt voornamelijk in de randen van het plangebied, bijvoorbeeld langs een enkele sloot of grondwal, en op één van de erven verwacht. Het gehele plangebied van circa 35 hectare is als matig geschikt foerageergebied te typeren. Hierbij geldt dat met name het zuidelijke deel (circa 15 hectare) vrijwel ongeschikt is als foerageergebied. Hier bevinden zich voornamelijk intensief bewerkte maisakkers. Van de resterende 20 hectare kan maximaal 15 hectare als matig geschikt en lokaal als geschikt foerageergebied gekarakteriseerd worden. Rondom de nestlocatie aan de Zuidelijke Beekweg 4 bevinden zich diverse structuurrijke graslandpercelen, poelen en greppels welke een geschikt foerageergebied (10 hectare) vormen voor de kerkuil. Men kan aannemen dat deze zone samen met het noordelijke deel van het plangebied één aangesloten en essentieel foerageergebied vormt voor de hier aanwezige kerkuilen. Ten noorden van de Boven-Slinge en ten oosten van het plangebied (omgeving Entinkweg) bevindt zich ook geschikt foerageergebied, echter dit sluit aan of overlapt grotendeels met territoria en foerageergebied van andere, hier aanwezige, kerkuilen.

Het essentieel foerageergebied van de kerkuilen aan de Zuidelijke Beekweg 4 wordt deels door de inrichting van het plangebied tot een bedrijventerrein en groenzone verwijderd. Verder kan de ontwikkeling verstorend werken op vaste migratieroutes langs beplantingen en ruigtestroken tussen de verblijfplaats en foerageergebied.

Er is sprake van een permanente aantasting van een essentieel deel van het leefgebied (foerageergebied) van de kerkuil. Hierdoor is het aannemelijk dat de functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaats aan de Zuidelijke Beekweg 4 niet behouden kan blijven en er dus sprake is van significante aantasting van essentiële onderdelen van het leefgebied van de kerkuil. Het aanvragen van een ontheffing en het treffen van mitigerende en/of compenserende maatregelen is dan ook noodzakelijk voor de kerkuil. Compensatie dient op geschikte locaties ruim buiten de invloedssfeer van de geplande ingrepen, en binnen het territorium van de kerkuil, plaats te vinden door het aanbieden van alternatief leefgebied. Dit alternatief leefgebied dient aan te sluiten op de essentiële onderdelen van het leefgebied welke behouden blijven.

5.3 Overige vogelsoorten

5.3.1 Beschermd status

Alle vogelsoorten zijn beschermd krachtens de Wet natuurbescherming (Vogelrichtlijn). Ontheffing voor deze diergroep is niet mogelijk. Dit betekent dat het opzettelijk verstoren, verontrusten, doden en anderszins nadelig beïnvloeden van deze soortgroep niet is toegestaan. Daarom moet er buiten het broedseizoen gestart worden met de werkzaamheden. Als de werkzaamheden in volle gang zijn bij aanvang van het broedseizoen, is het verstoringeffect op (broed)vogels minimaal. Het broedseizoen ligt, afhankelijk van de weeromstandigheden en aanwezige soorten, ruwweg tussen 15 maart en 15 juli. Broedgevallen buiten deze periode zijn ook beschermd.

5.3.2 Gebruik van het plangebied

In de te slopen gebouwen bevinden zich, naast de huismussennesten, ook nestlocaties van de boerenwaluw, ringmus, spreeuw en witte kwikstaart. Verder zijn de in het plangebied aanwezige groenstructuren en agrarische percelen in gebruik als nestlocatie door diverse overige vogelsoorten, waaronder kneu en waarschijnlijk torenvalk.

Door buiten het broedseizoen de aanwezige bebouwing te slopen en de aanwezige groenstructuren te verwijderen is geen sprake van overtreding van de Wet natuurbescherming met betrekking tot de aanwezige en te verwachten 'overige' vogelsoorten. Het wordt wel sterk aanbevolen om specifiek voor de ringmus, spreeuw, torenvalk en witte kwikstaart na afronding van de werkzaamheden weer nestgelegenheid te creëren in het plangebied, bijvoorbeeld door het ophangen van speciale nestkasten. Verder kan bij de inrichting van het bedrijventerrein rekening worden gehouden met het aanbieden van alternatieve foerageergebieden en rust- en nestlocaties voor onder andere genoemde soorten.

5.4 Gewone dwergvleermuis

5.4.1 Beschermd status

Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd via de Wet natuurbescherming. Ze staan ook vermeld in de Europese Habitatrichtlijn. Dat wil zeggen dat de vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd zijn. Daarnaast zijn essentiële foerageergebieden en vliegroutes ook strikt beschermd. Wanneer een vaste rust- en verblijfplaats, vliegroute of essentieel foerageergebied verdwijnt dient hiervoor ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming aangevraagd te worden en dienen mitigerende en/of compenserende maatregelen getroffen te worden.

5.4.2 Gebruik van het plangebied

Het plangebied is in gebruik als zomer- en paarverblijfplaats door de gewone dwergvleermuis. In totaal zijn drie zomerverblijfplaatsen en één paarverblijfplaats in het

plangebied aangetroffen. Het plangebied is eveneens in gebruik als foerageergebied door een enkele gewone dwergvleermuis.

In het actieve seizoen moeten de, in het buitengebied aanwezige, verblijfplaatsen voldoende foerageergebied in de omgeving hebben, dat vanuit deze verblijfplaatsen bereikbaar is. Onder verschillende omstandigheden (bijvoorbeeld weersomstandigheden, voedselaanbod) gebruiken de vleermuizen bij eenzelfde verblijfplaats verschillende foerageergebieden. Ook kunnen de gewone dwergvleermuizen afhankelijk van de omstandigheden (bijvoorbeeld op momenten met veel wind) langs andere structuren van de verblijfplaats naar eenzelfde foerageergebied vliegen. Hierdoor kunnen bepaalde structuren of foerageergebieden tijdelijk niet in gebruik zijn of door een wisselend aantal dieren worden gebruikt. De grootte van het jachtgebied van een individu is sterk afhankelijk van het voedselaanbod en bedraagt 0,3 hectare in zeer natte gebieden tot 300 hectare in droge gebieden (bron Kennisdocument Gewone dwergvleermuis, BIJ12). De gekozen jachtlocatie hangt af van het insectenaanbod en van de weersomstandigheden. Bij bijvoorbeeld harde wind kunnen alternatieve, meer beschutte plekken worden gebruikt om te foerageren.

Door het vrijwel ontbreken van opgaande beplanting en de aanwezigheid van voldoende alternatieve foerageergebieden in de omgeving van het plangebied, waaronder langs de Boven-Slinge en elders in het buitengebied van Varsseveld, kan men aannemen dat het plangebied één van de locaties is waar (vaak kort) gevoerageerd wordt. Er is dan ook geen sprake van essentieel foerageergebied voor de gewone dwergvleermuis binnen de grenzen van het plangebied.

Door het slopen van alle gebouwen verdwijnen enkele locaties welke in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis in de vorm van:

- Eén zomerverblijfplaats van minimaal 1 exemplaar: Aaltenseweg 99/99a/99b.
- Eén zomerverblijfplaats van 2 exemplaren: Aaltenseweg 103.
- Eén zomer- en paarverblijfplaats van 1 exemplaar (dezelfde locatie): Aaltenseweg 101/101a.

Het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is daarom noodzakelijk voor deze soort. Er dienen mitigerende en/of compenserende maatregelen getroffen te worden.

5.5 Grondgebonden zoogdieren en amfibieën

5.5.1 Beschermde status

De in het plangebied aangetroffen vrijgestelde grondgebonden zoogdier- en amfibieënsoorten zijn in de provincie Gelderland vrijgesteld van de verboden als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdelen a en b, bij ruimtelijke ontwikkelingen. Echter voor deze soorten blijft de zorgplicht van kracht. Deze zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende

zorg' in acht neemt voor alle in het wild voorkomende dieren en planten, dus ook niet-beschermd (vrijgestelde) soorten, en hun leefomgeving.

5.5.2 Gebruik van het plangebied

In het plangebied bevinden zich voortplantings- en rustlocaties, foerageergebieden en migratieroutes van diverse, vrijgestelde grondgebonden zoogdier- en amfibieënsoorten.

Voor alle soorten, beschermd en niet beschermd, blijft de zorgplicht van kracht. Om te voldoen aan de zorgplicht, dienen mitigerende maatregelen te worden genomen. Deze dienen in een ecologisch werkprotocol uitgewerkt te worden.

6 Conclusie

Aan de hand van de verkregen resultaten en datgene wat gesteld wordt in de Wet natuurbescherming kunnen de volgende conclusies getrokken worden:

Door de geplande ruimtelijk ontwikkeling verdwijnen 16 nestlocaties van de huismus en drie zomerverblijfplaatsen en één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis. Daarnaast is er sprake van aantasting van het functioneel leefgebied van de kerkuil en huismus en verstoring van een nestlocatie van de kerkuil. Er moeten voor deze soorten mitigerende en/of compenserende getroffen worden. Het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is noodzakelijk voor de huismus, kerkuil en gewone dwergvleermuis.

Zorgplicht

Bij de uitvoer van werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het leefgebied van (overige) vogels, grondgebonden zoogdieren en amfibieën. De werkwijze dient in een ecologisch werkprotocol vastgelegd te worden.

Bijlagen

1 Resultaten veldonderzoek

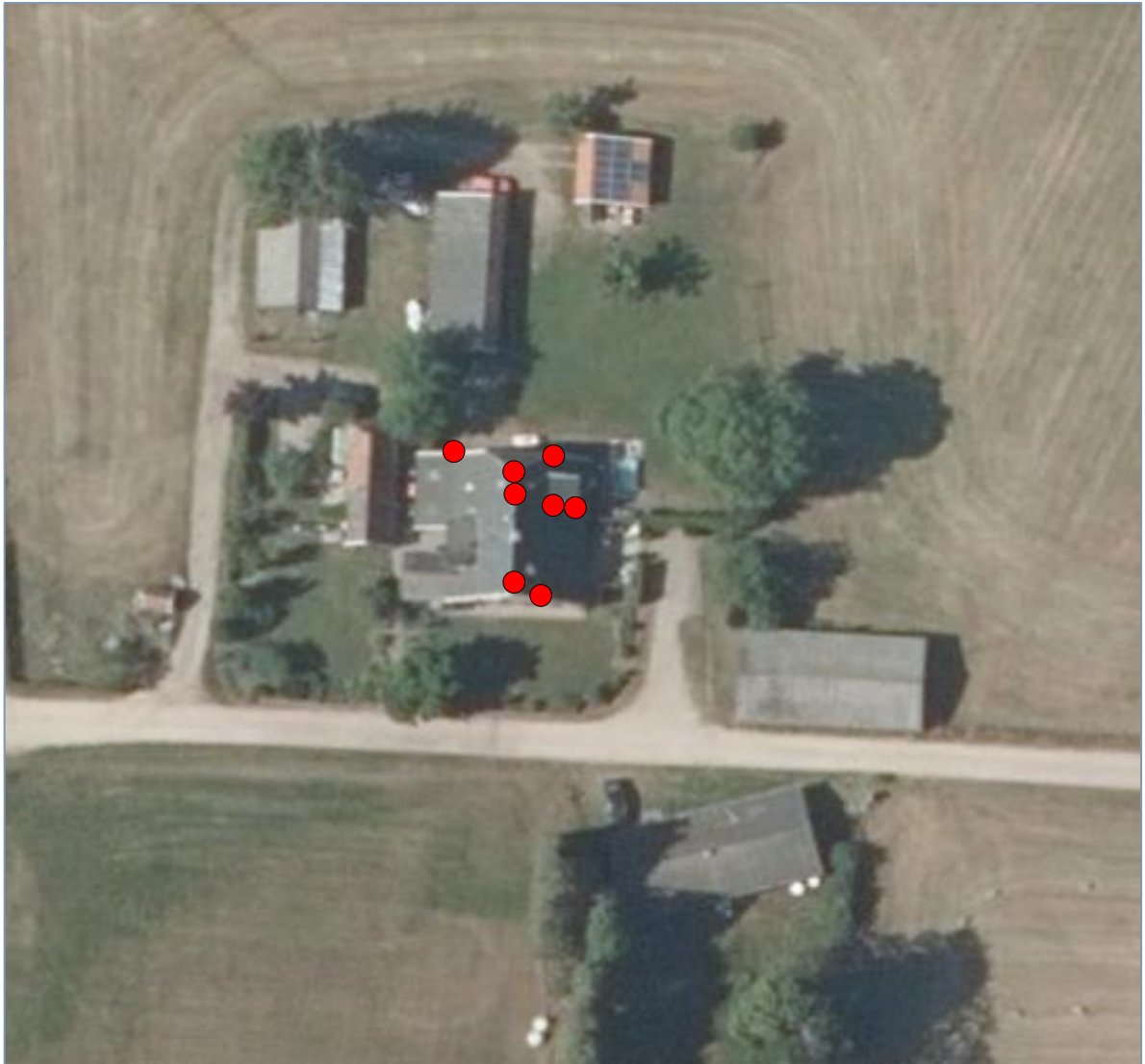
Bijlage 1 Resultaten veldonderzoek

Huismus

- = nestlocaties binnen plangebied
- = nestlocaties buiten plangebied

Huismus, nestlocaties locatie 'Aaltenseweg 99/99a/99b'

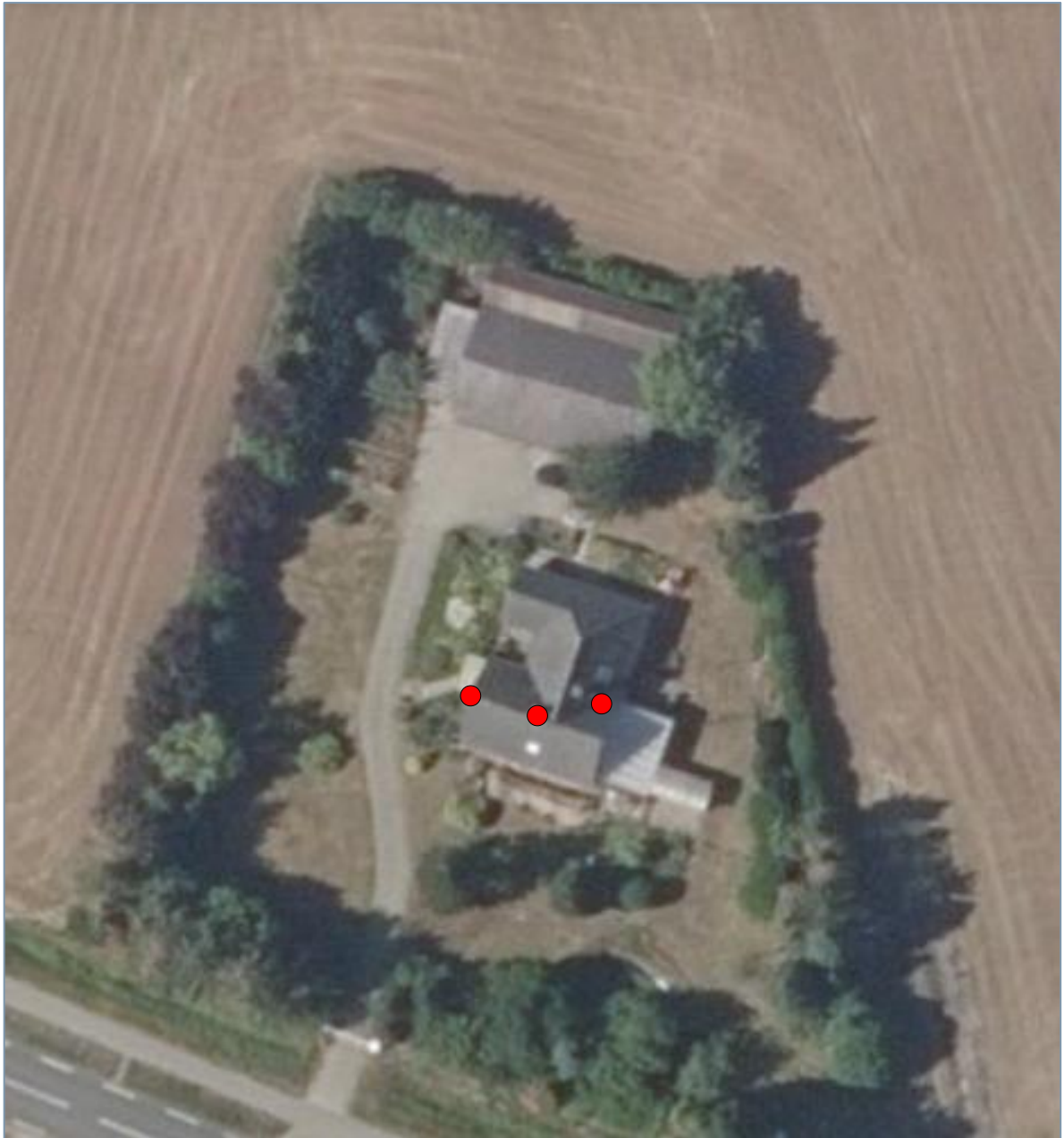
 = nestlocaties

Huismus, nestlocaties locatie 'Aaltenseweg 101/101a'

 = nestlocaties

Huismus, nestlocaties locatie 'Aaltenseweg 103'

 = nestlocaties

Kerkuil

○ = nestlocatie

Gewone dwergvleermuis

 = zomerverblijfplaats

 = paarverblijfplaats

Staring Advies
Jonker Emilweg 11
6997 CB Hoog-Keppel
T 0314 641 910
info@staringadvies.nl
